

Akčný plán
Iniciatívy pre otvorené vládnutie
v Slovenskej republike
na roky 2024 – 2026

Bratislava

Obsah

Zoznam použitých skratiek	2
1. ÚVOD.....	3
1.1 Definícia otvoreného vládnutia a kontext otvoreného vládnutia v Slovenskej republike ..	3
1.2 Prepojenie Iniciatívy pre otvorené vládnutie na Slovensku so Samitom za demokraciu ..	3
1.3 Ciele Akčného plánu OGP 2024 - 2026	4
1.4 Spôsob hodnotenie plnenia Akčného plánu OGP 2024 – 2026.....	4
2. ZÁVÄZKY NA OBDOBIE ROKOV 2024 - 2026	6
2.1 Mechanizmy občianskej participácie ako inovatívna forma participácie.....	6
2.2 Podpora partnerstva medzi vládou a občianskou spoločnosťou v neformálnom vzdelávaní k demokracii, ľudským právam, hodnotám, občianstvu, dobrovoľníctvu a udržateľnému rozvoju	7
2.3 Podpora slobody médií a ochrany novinárov	9
2.4 Zabezpečenie evidencie údajov o konečných užívateľoch výhod obchodných spoločností v jednom registri	11
2.5 Zlepšenie vnútorných systémov oznamovania protispoločenských činností a ochrany oznamovateľov	13
2.6 Zvyšovanie dopadu otvorených údajov podporou aktivít k ich využívaniu a opätovnému používaniu relevantnými aktérmi	15
2.7 Meranie otvorenosti vlády prostredníctvom indexu participatívnej a otvorenej vlády	17
3. KOORDINÁCIA A POKRAČOVANIE	18

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

Index	Index participatívnej a otvorenej vlády
IRM	z angl. Independent Reporting Mechanism, Nezávislý hodnotiaci mechanizmus
KUV	konečný užívateľ výhod
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
MK SR	Ministerstvo kultúry SR
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
OECD	z angl. Organisation for Economic Cooperation and Development, Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj
OGP	z angl. Open Government Partnership, Iniciatíva pre otvorené vládnutie
RPVS	Register partnerov verejného sektora
SR	Slovenská republika
ÚOO	Úrad na ochranu oznamovateľov
ÚOŠS	ústredné orgány štátnej správy
ÚSV ROS	Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

1. ÚVOD

1.1 Definícia otvoreného vládnutia a kontext otvoreného vládnutia v Slovenskej republike

Medzinárodná organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj¹ (OECD) definuje otvorené vládnutie ako „*kultúru vládnutia, ktorá podporuje princípy transparentnosti, integrity, zúčtovateľnosti (zodpovednosti) a účasti zainteresovaných účastníkov na podpore demokracie a inkluzívneho rastu.*“² Pojem otvoreného vládnutia reflektuje dobré spravovanie spoločnosti, ktoré podporuje transparentnú, zrozumiteľnú komunikáciu vlády so svojimi občanmi, spoluprácu na všetkých úrovniach vládnutia s relevantnými aktérmi vrátane občianskej spoločnosti a posilnenie zúčtovateľnosti vlád voči svojim občanom. Cieľom je podporovať dôveru občanov vo svoj vlastný štát a jeho inštitúcie.

Slovenská republika (SR) sa k otvorenému vládnutiu hlási aj prostredníctvom členstva v k medzinárodnej Iniciatíve pre otvorené vládnutie³, čím prispieva k plneniu Odporúčaní Rady OECD v oblasti otvoreného vládnutia. Koordináciou členstva je poverený splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti so svojim úradom (ÚSV ROS). Základnou podmienkou členstva je participatívne vypracovanie dvojročných akčných plánov v spolupráci vlády a občianskej spoločnosti, ktoré obsahujú konkrétne, realizovateľné a merateľné záväzky v prioritných témach. Akčné plány OGP sú prijímané uzneseniami vlády SR a plnenie úloh vyplývajúcich z akčných plánov je pre príslušné ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy (ÚOŠS) záväzné. Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024 – 2026 (ďalej len Akčný plán OGP 2024 – 2026) nadväzuje na predchádzajúce akčné plány v záväzkoch podporujúcich transparentnosť konečného užívateľa výhod, ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti a merania a zvyšovania vplyvu otvorených dát.

Aktívna spoluúčasť občianskej spoločnosti a ďalších relevantných aktérov vrátane akademického sektora je podmienkou členstva a unikátnym nástrojom Iniciatívy pre otvorené vládnutie. V súlade s podmienkami členstva SR v Iniciatíve pre otvorené vládnutie je pre tvorbu akčného plánu požadovaný minimálny stupeň zapojenia občianskej spoločnosti a ďalších relevantných aktérov na úrovni diskusie s preferovanou úrovňou spolupráce.⁴ Prehľad spolupráce akčného plánu v súlade s podmienkami medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie ako aj materiálu Princípy a pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík⁵ je rozpísaný v Prílohe vlastného materiálu.

1.2 Prepojenie Iniciatívy pre otvorené vládnutie na Slovensku so Samitom za demokraciu

Samit za demokraciu⁶ je medzinárodná iniciatíva, ktorú uviedol prezident USA Joe Biden v roku 2021. SR ako hlavné tematické okruhy podpory demokracie určila: slobodu médií, boj proti korupcii, spolupráca medzi občianskou spoločnosťou a vládou. Zároveň Samit za demokraciu vytvoril systém medzinárodných tematických skupín zložených z vlád, aktérov občianskej spoločnosti, podnikateľského sektora a ďalších, ktorých cieľom je výmena skúseností v daných témach a formovanie spoločných krokov.⁷ Samit za demokraciu ako aj medzinárodná Iniciatíva pre otvorené vládnutie majú príbuzné ciele. Podľa odporúčaní Samitu za demokraciu, centrály medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ako aj Kancelárie prezidenta SR a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR prichádza v SR k integrácii záväzkov Samitu za demokraciu do Akčného

¹ z angl. Organisation for Economic Cooperation and Development

²Odporúčania Rady OECD k Otvorenému vládnutiu, prijaté dňa 14. decembra 2017, dostupné na: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0438>, 4. január 2022, pracovný preklad do SJ – ÚSV ROS.

³ z angl. Open Government Partnership, OGP, oficiálna webstránka Iniciatívy pre otvorené vládnutie: <https://www.opengovpartnership.org/>.

⁴Štandardy participácie a spolupráce Iniciatívy pre otvorené vládnutie, z angl. OGP Participation and Co-creation Standards, dostupné na: <https://www.opengovpartnership.org/ogp-participation-co-creation-standards/>, 1. jún 2023.

⁵ Nelegislatívny materiál, ktorý je novelizáciou odporúčacieho materiálu Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík právnych predpisov schválených uznesením Vlády SR č. 645/2014. Informácie o materiáli Princípy a pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík sú dostupné: https://www.minv.sk/?ros_participacia2_UOSS_nove_pravidla_zapajania, 19. jún 2023.

⁶ z angl. Summit for Democracy, dostupné na: <https://www.state.gov/summit-for-democracy-2023/>, 18. jún 2023.

⁷ Informácie o tematických skupinách, dostupné na: <https://summitfordemocracyresources.eu/summit-for-democracy-cohorts/>, 18. jún 2023. SR je členom tematických skupín: Finančná transparentnosť a integrita (Financial Transparency and Integrity), Priestor pre občiansku spoločnosť (Civic Space), Sloboda médií (Media Freedom), Odolávanie autoritárskemu tlaku (Resisting Authoritarian Pressure).

plánu OGP 2024 – 2026, konkrétne: mechanizmov občianskej participácie, nastavenia partnerstva medzi vládou a občianskou spoločnosťou v neformálnom vzdelávaní a slobody médií a ochrany novinárov. Ukotvenie Iniciatívy pre otvorené vládnutie na ÚSV ROS, ako aj participatívne zázemie a záväznosť úloh v podobe akčných plánov využívané Iniciatívou pre otvorené vládnutie je pre naplnenie záväzkov SR deklarovaných v Samite za demokraciu pridanou hodnotou. Iniciatíva pre otvorené vládnutie na Slovensku ťaží zo spolupráce s novými aktérmi, ako aj z publicity, ktorú prináša Samit za demokraciu.

1.3 Ciele Akčného plánu OGP 2024 - 2026

Nasledujúce ciele Akčného plánu OGP 2024 – 2026 vychádzajú z cieľov Stratégie medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2023 - 2028⁸:

1. Vytvoriť komunity vzájomne prepojených lídrov a podporovateľov otvoreného vládnutia z prostredia verejnej správy a občianskej spoločnosti v tematických oblastiach Akčného plánu OGP 2024 – 2026.

Indikátor naplnenia:

- 1.1 Počet a personálne zloženie vytvorených pracovných skupín všetkých zainteresovaných aktérov v tematických oblastiach Akčného plánu OGP 2024 – 2026.

2. Zvýšiť povedomie o otvorenom vládnutí ako kultúre spravovania vecí verejných vo verejnej správe.

Indikátory naplnenia:

- 2.1 Počet organizácií verejnej správy, občianskej spoločnosti a súkromného sektora, ktorých zástupcovia sa zúčastnili participatívnych aktivít akčného plánu.
- 2.2 Zverejnené základné hodnoty Indexu participatívnej a otvorenej vlády

3. Priniesť inovatívne reformy a príklady z praxe v témach podporujúcich princípy otvoreného vládnutia.

Indikátor naplnenia:

- 3.1 Počet zorganizovaných podujatí výmen príkladov dobrej praxe a počet organizácií verejnej správy zúčastňujúcich sa na výmene príkladov dobrej praxe otvoreného vládnutia prostredníctvom aktivít akčného plánu.

1.4 Spôsob hodnotenie plnenia Akčného plánu OGP 2024 – 2026

V súlade s podmienkami členstva SR v medzinárodnej Iniciatíve pre otvorené vládnutie prebieha hodnotenie tvorby a implementácie akčného plánu nasledovne:

1. Participatívne vypracovanie sebahodnotiacej správy ÚSV ROS, ktorá obsahuje zhodnotenie implementácie, naplnenie cieľov, ako aj naplnenie nasledovných indikátorov:
 - a) Počet organizácií verejnej a štátnej správy zavádzajúcich mechanizmy zúčtovateľnosti a transparentnosti, ktoré sú predmetom akčného plánu a porovnanie s predchádzajúcim akčným plánom;
 - b) Počet organizácií verejnej správy, občianskej spoločnosti a súkromného sektora, ktorých zástupcovia sa zúčastnili participatívnych aktivít akčného plánu;
 - c) Počet organizácií verejnej správy zúčastňujúcich sa na výmene príkladov dobrej praxe otvoreného vládnutia prostredníctvom aktivít akčného plánu.

Sebahodnotiaca správa je vypracovaná ÚSV ROS, distribuovaná relevantným ministerstvám a ostatným ÚOŠS na pripomienkovanie, zverejnená na webovom sídle ÚSV ROS a prezentovaná na Rade vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie.

⁸ Stratégia medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2023 - 2028, dostupná na: <https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2023/04/OGP-Strategy-2023-2028.pdf>, 18. jún 2023.

2. Pravidelné hodnotenie Nezávislého hodnotiaceho mechanizmu medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie⁹ (IRM), ktoré sleduje pokrok členských krajín. Skladá sa z dvoch častí, ku ktorým hodnotiaci mechanizmus pripravuje hodnotiace správy:

- a) Preskúmanie akčného plánu zamerané na zhodnotenie procesu spolupráce, charakteristiky, silných stránok a výziev, ktoré bude vydané do štyroch mesiacov od zverejnenia akčného plánu na webovom sídle medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie;
- b) Výsledná správa akčného plánu zameraná na vyhodnotenie naplnenia obsahu a dodržania podmienok členstva SR v medzinárodnej Iniciatíve pre otvorené vládnutie, ktorá bude vydaná do štyroch mesiacov po ukončení implementácie akčného plánu.

Hodnotiace správy sú distribuované relevantným ministerstvám a ostatným ÚOŠS na pripomienkovanie a zverejňované na webovom sídle ÚSV ROS.

⁹ z angl. Independent Reporting Mechanism

2. ZÁVÄZKY NA OBDOBIE ROKOV 2024 - 2026

2.1 MECHANIZMY OBČIANSKEJ PARTICIPÁCIE AKO INOVATÍVNA FORMA PARTICIPÁCIE

Trvanie záväzku: jún 2024 - jún 2026

Inštitúcia zodpovedná za plnenie záväzku: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Východisková situácia, alebo problém, ktorému sa záväzok venuje: Mnoho ľudí v spoločnosti sa oprávnenne cíti bez hlasu a moci ovplyvňovať rozhodnutia, ktoré majú vplyv na ich životy. Dôvera v expertov klesá, dezinformácie sa rozširujú a politická polarizácia, ktorú sčasti poháňajú volebné stimuly, oslabuje spoločenskú súdržnosť.¹⁰

Obsah záväzku: Cieľom záväzku je v spolupráci s partnermi z občianskej spoločnosti prevziať dobrú prax so zapojením rôznych mechanizmov občianskej participácie zo zahraničia. Zároveň v spolupráci s predstaviteľmi verejnej správy identifikovať významnú celospoločenskú výzvu/reformu, ktorá bude predmetom pilotného mechanizmu občianskej participácie na vopred dohodnutej úrovni a forme. Podmienky pilotného mechanizmu občianskej participácie budú vopred definované a komunikované, vrátane miery záväznosti výstupu. Proces môže byť doplnený o ďalšie nástroje participácie. Súčasťou naplnenia záväzku bude diskusia so zodpovednou inštitúciou verejnej správy ohľadom plánu realizácie so všetkými zodpovednými aktérmi a potrebnými kapacitami.

Ako záväzok prispeje k riešeniu problému? Pre zachovanie demokracie je čoraz dôležitejšie zahrnúť hlasy obyvateľov do tvorby verejných politík novými a transparentnými cestami. Mechanizmy občianskej participácie prinášajú možnosť vytvoriť rozmanitý a inkluzívny deliberatívny verejný priestor, v ktorom môže dôjsť k formulovaniu kolektívnych odporúčaní na základe náhodného výberu účastníkov a účastníčok. Kolektívny vstup obyvateľov je obzvlášť dôležitý v čoraz individualizovanejšej spoločnosti.

Relevancia záväzku k princípom/hodnotám otvoreného vládnutia: Záväzok je inovatívnym posilnením princípu participácie, vrátane participácie so špeciálnym zreteľom na inkluzívnosť.

Ďalšie informácie: Téma má veľkú mieru podpory prostredníctvom medzinárodnej tematickej skupiny „Deliberatívna demokracia a občianske zhromaždenia”¹¹, v rámci Samitu za demokraciu. Podporuje vstup SR v rámci Samitu za demokraciu v cieli „Podpora spolupráce medzi občianskou spoločnosťou, verejnosťou a vládou”.

Milníky záväzku s konkrétnymi úlohami

1. Podporiť prenos skúseností s mechanizmami občianskej participácie zo zahraničia do prostredia verejnej správy SR a občianskej spoločnosti, zodpovedný ÚSV ROS, termín plnenia: do 30. septembra 2024
2. V spolupráci s relevantnými aktérmi pilotne zorganizovať vybranú formu občianskej participácie na významnú celospoločenskú výzvu, zodpovedný ÚSV ROS, termín plnenia: do 30. júna 2026

Kontaktné informácie: Lucia Lacika, ÚSV ROS (lucia.lacika@minv.sk)

Ďalší relevantní partneri: partneri z prostredia občianskej spoločnosti

¹⁰Summit for Democracy: Deliberative Democracy and Citizens' Assemblies Cohort Concept Note, dostupné na: https://summit4democracy.org/wp-content/uploads/2022/09/S4D_Delib-Democracy-CAs_Model-Commitments_August-2022-Distribution-version.pdf, 17. júna 2023.

¹¹ Dostupné na: https://summitfordemocracyresources.eu/cp_cohorts/deliberative-democracy-and-citizens-assemblies/, 1. júna 2023.

2.2 PODPORA PARTNERSTVA MEDZI VLÁDOU A OBČIANSKOU SPOLOČNOSŤOU V NEFORMÁLNOH VZDELÁVANÍ K DEMOKRACII, ĽUDSKÝM PRÁVAM, HODNOTÁM, OBČIANSTVU, DOBROVOĽNÍCTVU A UDRŽATEĽNÉMU ROZVOJU

Trvanie záväzku: január 2024 - jún 2026

Inštitúcie zodpovedná za plnenie záväzku: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR), Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR)

Východisková situácia, alebo problém, ktorému sa záväzok venuje: Vzdelávaniu a výchove mladých ľudí k demokracii, ľudským právam, hodnotám, občianstvu, dobrovoľníctvu a udržateľnému rozvoju sa v SR venuje v podobe programov neformálneho vzdelávania množstvo mimovládnych neziskových organizácií. Aj napriek niektorým iniciatívam chýba z pohľadu občianskej spoločnosti v tejto téme systematická spolupráca so štátnou správou.¹² Ďalšou výzvou je absencia diskusie medzi partnermi z občianskej spoločnosti a štátnej správy ohľadom systematického a efektívneho nastavenia vzdelávania k týmto témam, ktoré by prepájalo formálne vzdelávanie a programy neformálneho vzdelávania.

Obsah záväzku: Záväzok obsahuje ambíciu vytvoriť priestor pre pravidelné stretávanie sa mimovládnych neziskových organizácií, štátnej správy a ďalších aktérov pôsobiacich v oblastiach neformálneho vzdelávania. Výstupom aktivity je zmapovať a prepojiť už existujúce iniciatívy, koncepty a programy neformálneho vzdelávania a participatívnym spôsobom nastaviť efektívnu spoluprácu medzi občianskou spoločnosťou a štátnou správou prepájajúcu neformálne a formálne vzdelávanie k hodnotám, demokracii, ľudským právam vrátane práv národnostných menšín, občianstvu, dobrovoľníctvu a udržateľnému rozvoju.

Ako záväzok prispeje k riešeniu problému? Záväzok obnovuje predchádzajúcu spoluprácu medzi štátnou inštitúciou a občianskou spoločnosťou v téme neformálneho hodnotového vzdelávania. Nadväzuje na už prijaté materiály a programy, ale otvára nový priestor pre formuláciu nových cieľov v rámci podpory zavádzania neformálneho vzdelávania na základných a stredných školách, ako aj rozšíreniu rozsahu aktérov, ktorí môžu priniesť inovatívne pohľady na tému prostredníctvom svojich skúseností.

Relevancia záväzku k princípom/hodnotám otvoreného vládnutia: Formalizovanie spolupráce medzi MŠVVaŠ SR, MIRRI SR a občianskou spoločnosťou podporuje participáciu ako nástroj spolupráce medzi vládou a občianskou spoločnosťou. Zároveň podporuje participáciu aj ako jeden z princípov rozvoja demokracie, ľudských práv vrátane práv národnostných menšín, aktívneho občianstva a ako základný predpoklad udržateľného rozvoja. Obsah záväzku zároveň posilňuje zúčtovateľnosť, v zmysle ochrany nástrojov verejnej kontroly. V rámci podpory transparentnosti je žiadúce pravidelne zverejňovať harmonogram, agendu a výstupy zo stretnutí.

Ďalšie informácie: Ukotvenie spolupráce a výstupy záväzku vo forme zavedenia vzdelávania k demokracii, ľudským právam a občianstvu budú vhodným príkladom dobrej praxe na zdieľanie napríklad prostredníctvom medzinárodnej tematickej skupiny „Občianska a politická participácia mládeže“, ktorá je sformovaná v rámci Samitu za demokraciu. Zároveň SR prispeje v rámci Samitu za demokraciu k téme podpory vzdelávania k demokracii, ľudským právam, občianstvu a udržateľnému rozvoju.

¹² Napr. Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ) a Nadácia Zastavme korupciu spolupracovali na základe memoranda o spolupráci z roku 2020 v oblasti podpory zavádzania etických hodnôt a štandardov do vzdelávania na základných a stredných školách. Pri tejto príležitosti vznikla pracovná skupina, ktorej základným cieľom bolo vytvorenie metodiky pre triednych učiteľov s cieľom zavádzania nadpredmetovaného hodnotového vzdelávania na školách - Metodika s názvom „Ako viesť svoju triedu k férovosti“ je dostupná na: https://www.statpedu.sk/files/sk/metodicky-portal/aktuality/metodika_spu-nzk_ako-viest-svoju-triedu-k-ferovosti_final.pdf, 21. jún 2023.

Míľniky záväzku s konkrétnymi úlohami

1. Zriadiť a priebežne koordinovať pracovnú skupinu všetkých zainteresovaných aktérov vrátane občianskej spoločnosti k neformálnemu hodnotovému vzdelávaniu k demokracii, ľudským právam, občianstvu a udržateľnému rozvoju. Vypracovať a zverejniť štatút pracovnej skupiny na webovom sídle MŠVVaŠ SR, zodpovedné MŠVVaŠ SR, v spolupráci s ÚSV ROS, termín plnenia: do 31. januára 2024
2. Vypracovať návrh spolupráce medzi MŠVVaŠ SR, MIRRI SR a občianskou spoločnosťou s cieľom prepojenia formálneho a neformálneho vzdelávania k demokracii, ľudským právam, hodnotám, občianstvu a dobrovoľníctvu, zodpovedné MŠVVaŠ SR, termín plnenia: do 31. januára 2025

Kontaktné informácie: Lívia Svetlošáková, livia.svetlosakova@minedu.sk, MŠVVaŠ SR, Valéria Bankóová, valeria.bankoova@mirri.gov.sk, MIRRI SR

Ďalší relevantní partneri: ÚSV ROS, Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny, partneri z prostredia občianskej spoločnosti

2.3 PODPORA SLOBODY MÉDIÍ A OCHRANY NOVINÁROV

Trvanie záväzku: január 2024 - jún 2026

Inštitúcia zodpovedná za plnenie záväzku: Ministerstvo kultúry SR (MK SR)

Východisková situácia, alebo problém, ktorému sa záväzok venuje: Slobodné médiá sú základným stavebným kameňom demokracie a jej rozvoja a udržateľnosti. Občanom poskytujú informácie, pomáhajú formovať názory a postoje. Investigatívnym prístupom plnia úlohu “strážneho psa” spravovania vecí verejných. V posledných rokoch však sloboda médií na celom svete čelí mnohým výzvam. Úroveň bezpečnosti novinárov sa zhoršuje – fyzické a online hrozby a útoky na novinárov sú vo viacerých členských štátoch EÚ na vzostupe, vrátane tzv. SLAPP žalôb¹³. Odpoveďou na tento stav sú medzinárodné iniciatívy, ktorých cieľom je zvyšovanie slobody médií vrátane posilňovania ochrany novinárov prostredníctvom relevantných legislatívnych nástrojov a odporúčaní, vrátane Odporúčania Komisie (EÚ) 2022/758,¹⁴ pripravované Odporúčanie Rady Európy k súdnym žalobám SLAPP, ktoré sa snažia zabrániť účasti verejnosti, osobitne novinárom, na informovaní o veciach verejného záujmu,¹⁵ Koalícia za slobodu médií,¹⁶ Európskeho akčného plánu pre demokraciu¹⁷.

Obsah záväzku: Záväzok cieľi na vytvorenie koordinácie medzinárodných iniciatív zameraných na podporu slobody médií a ochrany novinárov na národnej úrovni, za účelom vytvorenia synergií v rámci záväzkov SR v týchto medzinárodných iniciatívach. Na to nadväzuje využitie už existujúcich medzinárodných iniciatív, v ktorých je SR aktívnym členom s cieľom posilniť celospoločenský prístup k výzvam súvisiacim s ochranou novinárov a so slobodou médií na národnej úrovni.

Ako záväzok prispeje k riešeniu problému? Záväzok zlepši koordináciu rôznych medzinárodných iniciatív zameraných na ochranu novinárov a slobodu médií, vďaka čomu môžu vzniknúť účinnejšie, adresnejšie a efektívnejšie opatrenia v téme s jasným vymedzením zodpovednosti. Nastavenie implementácie Odporúčania Komisie (EÚ) 2022/758 prakticky posilní ochranu novinárov, ako aj rozšíri možnosť ochrany na mimovládne neziskové organizácie, ktoré takisto môžu čeliť tzv. SLAPP žalobám.

Relevancia záväzku k princípom/hodnotám otvoreného vládnutia: Vytvorením platformy zainteresovaných aktérov¹⁸ záväzok posilňuje princípy participácie ako aj zúčtovateľnosti. Obsah záväzku zároveň posilňuje zúčtovateľnosť, v zmysle ochrany nástrojov verejnej kontroly. V rámci podpory transparentnosti je žiadúce pravidelne zverejňovať harmonogram, agendu a výstupy zo stretnutí.

Ďalšie informácie

¹³Žaloba SLAPP alebo strategická žaloba proti účasti verejnosti (z angl. Strategic Litigation Against Public Participation) je občianskoprávna žaloba podaná proti jednotlivcovi alebo organizácii, ktorí a ktoré sú zapojení do ochrany verejných záujmov.

¹⁴Odporúčanie Komisie EÚ 2022/758 z 27. apríla 2022 týkajúce sa ochrany novinárov a obhajcov ľudských práv pred zjavne neopodstatnenými a zneužívajúcimi súdnymi konaniami proti verejnej účasti („strategickými žalobami proti verejnej účasti“), dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022H0758&from=EN>, 19. jún 2023.

¹⁵Návrh Odporúčania Rady Európy k súdnym žalobám SLAPP, ktoré sa snažia zabrániť účasti verejnosti, osobitne novinárom, na informovaní o veciach verejného záujmu, dostupné na: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/msi-slp>, 31. august 2023.

¹⁶Z angl. Media Freedom Coalition, dostupné na: <https://mediafreedomcoalition.org/>, 19. jún 2023, 19. jún 2023.

¹⁷Z angl. European Democracy Action plan, dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2250, 19. jún 2023.

¹⁸Platforma zainteresovaných aktérov, z angl. multistakeholder forum je modelom využívaným medzinárodnou Iniciatívou pre otvorené vládnutie pri spolupráci a implementácii akčných plánov. Ide o pracovnú skupinu zloženú z členov pochádzajúcich z rôznych oblastí relevantných k téme (verejná správa, občianska spoločnosť, akadémia, podnikatelia) s definovanou štruktúrou fungovania platformy, podmienkami členstva, cieľom, resp. výstupmi platformy. Základné informácie o platforme zainteresovaných aktérov v poňatí Iniciatívy pre otvorené vládnutie sú dostupné na: <https://www.opengovpartnership.org/multistakeholder-forums/>, 6. september 2023.

Závazok je priamym naplnením záväzkov SR v rámci Samitu za demokraciu v téme „Sloboda médií“. Výsledky implementácie budú relevantné pre prezentáciu v medzinárodnej tematickej skupine Samitu za demokraciu, „Sloboda médií“¹⁹.

Míľniky záväzku s konkrétnymi úlohami

1. Zriadiť a priebežne koordinovať platformu zainteresovaných partnerov na národnej úrovni s cieľom koordinácie a implementácie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných a národných iniciatív na podporu slobody médií a ochrany novinárov, zverejniť štatút platformy zainteresovaných partnerov na webovom sídle MK SR, zodpovedné MK SR, v spolupráci s MS SR, MV SR, MZVaEZ SR termín plnenia: do 31. januára 2024
2. Zmapovať a vypracovať plán implementácie a nastaviť systém monitoringu a evaluácie implementácie existujúcich odporúčaní na zvýšenie bezpečnosti novinárov a iných pracovníkov médií v EÚ, zodpovedné MK SR v spolupráci s: MZVaEZ SR, MS SR, MV SR, termín plnenia: do 30. septembra 2024
3. Vypracovať strategický plán implementácie odporúčania Rady Európy k súdnym žalobám SLAPP, ktoré sa snažia zabrániť účasti verejnosti, osobitne novinárom, na informovaní o veciach verejného záujmu, zodpovedné MK SR, v spolupráci s MS SR, termín plnenia do 30. septembra 2024

Kontaktné informácie: MK SR

Ďalší relevantní partneri: MS SR, MV SR, MZVaEZ SR, partneri z prostredia občianskej spoločnosti

¹⁹ Z angl. Media Freedom, dostupná na: https://summitfordemocracyresources.eu/cp_cohorts/media-freedom/, 19. jún 2023.

2.4 ZABEZPEČENIE EVIDENCIE ÚDAJOV O KONEČNÝCH UŽÍVATEĽOCH VÝHOD OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ V JEDNOM REGISTRI

Trvanie záväzku: jún 2024 - jún 2026

Inštitúcia zodpovedná za plnenie záväzku: Ministerstvo spravodlivosti SR (MS SR)

Východisková situácia, alebo problém, ktorému sa záväzok venuje: V roku 2018 bola v SR zavedená plošná povinnosť evidencie konečných užívateľov výhod (KUV). Uvedená regulácia však neobsahuje účinné mechanizmy pre ex ante a ex post kontrolu KUV údajov, hoci takáto potreba vyplýva z európskych predpisov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí. Tento nedostatok bol SR vytýkaný vo viacerých medzinárodných hodnoteniach. Preto sa MS SR zaviazalo v Akčnom pláne Iniciatívy pre otvorené vládnutie v SR na roky 2022-2024, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 457/2022, analyzovať možnosti zavedenia ex ante a ex post kontroly KUV v obchodnom registri. V nadväznosti na chýbajúce prepojenie informácií o KUV v obchodnom registri a v Registri partnerov verejného sektora (RPVS) sa MS SR v uznesení vlády SR č. 146/2023 zaviazalo do 30. júna 2024 predložiť vláde návrh opatrení, ktorými sa zabezpečí zosúladenie KUV údajov zapisovaných do RPVS s KUV údajmi požadovanými podľa európskej legislatívy. Zaviazalo sa predložiť aj návrh opatrení na prepojenie RPVS s obchodným registrom na účely vedenia a poskytovania údajov o KUV v obchodnom registri. Táto úloha znamená, že MS SR musí do polovice roka 2024 analyzovať ako zosúladí KUV údaje vo svojich registroch a ako registre prepojí. Nadväzujúc na uvedené záväzky sa navrhuje prikročiť aj k ich realizácii, a to prostredníctvom konkrétneho legislatívneho aj technického riešenia. Pri riešení situácie je potrebné vziať do úvahy i novovznikajúci IT systém pre obchodný register, ktorý sa bude vyhotovovať v rokoch 2023-2024. Technická špecifikácia tohto systému predpokladá prednastavenie na prepojenie s informačným systémom RPVS.

Obsah záväzku: Záväzok obsahuje zabezpečenie zosúladenia predpisov v pôsobnosti MS SR s požiadavkami na zverejňovanie údajov o KUV podľa smernice EP a Rady (EÚ) č. 2015/849 (v platnom znení)²⁰. Zároveň uvedie do prevádzky technické riešenie prepojenia RPVS s obchodným registrom na účely vedenia a poskytovania údajov o KUV v obchodnom registri, čím sa zabezpečí zosúladenie stavu s požiadavkami na zverejňovanie údajov o KUV podľa smernice EP a Rady (EÚ) č. 2015/849 (v platnom znení). Záväzok je potrebné koordinovať s novovznikajúcim informačným systémom obchodného registra.

Ako záväzok prispeje k riešeniu problému? Kompletný zoznam KUV subjektov zapísaných v obchodnom registri umožní identifikovať subjekty, ktoré si KUV do registra vôbec nedali zapísať a je tak prvým predpokladom účinnej kontroly KUV v obchodnom registri. Účinná verifikácia KUV údajov subjektov v obchodnom registri napomôže boju proti praniu špinavých peňazí, boju proti terorizmu, daňovej transparentnosti, aplikácii medzinárodných sankcií v SR a boju proti korupcii.

Relevancia záväzku k princípom/hodnotám otvoreného vládnutia: Záväzok rozvíja princíp transparentnosti a posilňuje participáciu a zúčtovateľnosť v zmysle zlepšenia možností kontroly konečných užívateľov výhod.

Ďalšie informácie: SR je dlhodobo považovaná za jednu z lídrov témy transparentnosti KUV. Skúsenosti v tejto téme prezentuje na mnohých významných domácich a medzinárodných fórach. V

²⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES, dostupná na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849>, 31. augusta 2023.

rámci Samitu za demokraciu je aktívna v tematickej skupine “Finančná transparentnosť a integrita”²¹. Zároveň je SR členom Skupiny lídrov v téme konečných užívateľov²². Prepojenie registrov je vhodným príkladom na zdieľanie cez medzinárodnú tematickú skupinu sformovanú v rámci Samitu za demokraciu, vrátane témy boja proti korupcii.

Míľniky záväzku s konkrétnymi úlohami

1. Predložiť na rokovanie vlády SR návrh právnej úpravy, ktorou sa zabezpečí zosúladenie predpisov v pôsobnosti MS SR s požiadavkami na zverejňovanie údajov o konečných užívateľoch výhod podľa smernice EP a Rady (EÚ) č. 2015/849 (v platnom znení), zodpovedné MS SR, termín plnenia: do 31. decembra 2024
2. Uviesť do prevádzky technické riešenie prepojenia registra partnerov verejného sektora s obchodným registrom na účely vedenia a poskytovania údajov o konečných užívateľoch výhod v obchodnom registri, zodpovedné MS SR, termín plnenia: do 30. júna 2026

Kontaktné informácie: Luciána Malovcová, MS SR (luciana.malovcova@justice.sk)

Ďalší relevantní partneri: Štatistický úrad SR

²¹ Tematická skupina Samitu za demokraciu s názvom Finančná transparentnosť a integrita, dostupná na: https://summitfordemocracyresources.eu/cp_cohorts/financial-transparency-and-integrity/, 18. jún 2023.

²² z angl. Beneficial ownership leadership group, informácie dostupné na: <https://www.openownership.org/en/about/the-beneficial-ownership-leadership-group/>, 18. jún 2023.

2.5 ZLEPŠENIE VNÚTORNÝCH SYSTÉMOV OZNAMOVANIA PROTISPOLOČENSKÝCH ČINNOSTÍ A OCHRANY OZNAMOVATEĽOV

Trvanie záväzku: jún 2024 - jún 2026

Inštitúcia zodpovedná za plnenie záväzku: Úrad na ochranu oznamovateľov (ÚOO)

Východisková situácia, alebo problém, ktorému sa záväzok venuje: Úrad na ochranu oznamovateľov zriadený zákonom č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pripravil vzorový manuál a metodické usmernenia na pomoc ústredným orgánom štátnej správy, aby si vedeli efektívne nastaviť vnútorný systém oznamovania protispoločenskej činnosti. Zároveň sa v Akčnom pláne OGP 2022-2024 zaviazal organizovať školenia pre zamestnancov štátnej správy. Prax ukázala, že je potrebné ísť ešte ďalej, a preto ÚOO tvorí jednotné kvalitatívne kritériá, ktoré jasne určujú, čo musí spĺňať interný oznamovací systém, aby bol funkčný a efektívny. Nedostatky sa ukázali aj v informovanosti zamestnancov o možnostiach podávania oznámení a ochrane oznamovateľov. Preto ÚOO navrhuje zaviesť povinné adaptačné vzdelávanie zamestnancov v oblasti podávania oznámení o protispoločenskej činnosti a ochrane oznamovateľov.

Obsah záväzku:

- a) Vypracovanie kvalitatívnych kritérií vnútorných systémov oznamovania protispoločenskej činnosti;
- b) Spolupráca pri implementácii kvalitatívnych kritérií do existujúcich vnútorných systémov oznamovania protispoločenskej činnosti;
- c) Vypracovanie obsahu adaptačného vzdelávania zamestnancov.

Ako záväzok prispeje k riešeniu problému? Záväzok prispeje k skvalitneniu vnútorných systémov oznamovania protispoločenskej činnosti a informovanosti zamestnancov o ich existencii a tým aj k lepšej a efektívnejšej ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a verejného záujmu. Doplnkové ciele zahŕňajú zvýšenie povedomia o povinnostiach zamestnávateľov vyplývajúcich zo zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti, aj zvýšenie povedomia o možnostiach, ako môžu občania upozorniť na porušovanie zákonov v práci aj o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Relevancia záväzku k princípom/hodnotám otvoreného vládnutia: Vďaka zavedeniu adaptačného vzdelávania sa dokáže občianska spoločnosť efektívnejšie podieľať na kontrole a ochrane verejného záujmu, čím záväzok prispieva k zvyšovaniu participácie občanov. Navyše, kvalitatívne kritériá vnútorných systémov oznamovania protispoločenskej činnosti vytvárajú priestor pre sebareflexiu inštitúcií a prispievajú k lepšiemu nastaveniu týchto systémov, čím sa zlepšuje prostredie pre občiansku spoločnosť, ktorá sa dokáže efektívnejšie podieľať na kontrole a ochrane verejného záujmu. Týmto záväzok posilňuje princíp transparentnosti a zúčtovateľnosti.

Ďalšie informácie

Ochrana oznamovateľov protispoločenskej činnosti je súčasťou záväzkov SR v Samite za demokraciu, v téme „Boj proti korupcii“. Kompetencie, ako aj výkon ÚOO a aktivity zamerané na vzdelávanie zamestnancov štátnej správy môžu slúžiť ako dobrý príklad praxe na zdieľanie.

Míľniky záväzku s konkrétnymi úlohami

1. Informovať Úrad na ochranu oznamovateľov o počte a predmete prijatých oznámení, počte a predmete preverených oznámení a výsledku preverenia za predchádzajúci kalendárny rok, zodpovedné ministerstvá a ostatné ÚOŠS, termín plnenia: do 1. marca 2025, 1. marca 2026

2. Informovať Úrad na ochranu oznamovateľov o počte a predmete prijatých oznámení, počte a predmete preverených oznámení a výsledku preverenia za predchádzajúci kalendárny rok, zodpovedné GP SR, termín plnenia: do 1. apríla 2025, 1. apríla 2026
3. Zabezpečiť účasť zodpovedných osôb na školeniach či pracovných stretnutiach organizovaných Úradom na ochranu oznamovateľov ak ich bude organizovať, zodpovedné ministerstvá a ostatné ÚOŠS, termín do 30. júna 2025, do 30. júna 2026
4. Vykonať školenie zamestnancov s participáciou zodpovednej osoby v oblasti oznamovania protispoločenskej činnosti zodpovedné ministerstvá a ostatné ÚOŠS, termín do 30. júna 2025, do 30. júna 2026
5. Do adaptačného vzdelávania zamestnancov zaradiť školenie v oblasti podávania oznámení a ochrany oznamovateľov zamestnancov, zodpovedné ministerstvá a ostatné ÚOŠS, termín do 30. júna 2025
6. Implementovať kvalitatívne kritériá vypracované Úradom na ochranu oznamovateľov do vnútorných systémov oznamovania, zodpovedné ministerstvá, termín do 30. júna 2026
7. Poskytnúť súčinnosť Úradu na ochranu oznamovateľov pri hodnotení kvality vnútorných systémov oznamovania, zodpovedné ministerstvá, termín do 30. júna 2026
8. Pri každej zmene zodpovednej osoby informovať Úrad na ochranu oznamovateľov, aj s uvedením novej zodpovednej osoby v rozsahu: meno, priezvisko, pracovné zaradenie a kontaktné údaje telefón a emailová adresa, zodpovedné ministerstvá a ostatné ÚOŠS, termín: priebežne

Kontaktné informácie: Mária Hunková, ÚOO (maria.hunkova@oznamovatelia.sk)

Ďalší relevantní partneri: ministerstvá a ostatné ÚOŠS, Generálna prokuratúra

2.6 ZVYŠOVANIE DOPADU OTVORENÝCH ÚDAJOV PODPOROU AKTIVÍT K ICH VYUŽÍVANIU A OPÄTOVNÉMU POUŽÍVANIU RELEVANTNÝMI AKTÉRMÍ

Trvanie záväzku: jún 2024 - jún 2026

Inštitúcia zodpovedná za plnenie záväzku: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR)

Východisková situácia, alebo problém, ktorému sa záväzok venuje: Miera využívania otvorených údajov verejného sektora je stále relatívne nízka, čo sa prejavuje aj nízkym počtom vzniknutých riešení s využitím otvorených údajov (aplikácie, vizualizácie, štatistické prehľady, a pod.). Využívanie otvorených údajov nebolo systematicky mapované, dokumentované a analyzované, čo znemožňovalo odhadnúť reálny dopad otvárania údajov na spoločnosť, transparentnosť, vládnutie, ekonomiku, životné prostredie či na znevýhodnené komunity. MIRRI SR sa preto v Akčnom pláne OGP 2022-2024, zaviazalo k nastaveniu pravidelného systému merania dopadu otvorených údajov na tieto aspekty spoločnosti. Návrh metodiky na meranie dopadu otvorených údajov vytvorilo MIRRI SR participatívnym spôsobom a je základom pre prvú správu o dopade otvorených údajov na vybrané aspekty spoločnosti.²³ Na druhej strane je však stále problematická koordinácia dopytu užívateľov po zverejňovaní zatiaľ nezverejnených údajov.

Obsah záväzku: Cieľom záväzku je podporiť využívanie a znovupoužívanie otvorených údajov verejnej správy ako aj zvýšiť dopyt po zverejnení údajov, ktoré zatiaľ zverejnené nie sú, a podporiť vzťah medzi (potenciálnymi) užívateľmi otvorených údajov a ich majiteľmi. Obsah záväzku tvoria dve komplementárne aktivity - pravidelné meranie dopadu otvorených údajov na vybrané aspekty spoločnosti (politická, sociálna, environmentálna, ekonomická, príp. iné) podľa pripravenej metodiky a aktivity (napr. hackatony, ideathony, workshopy) zamerané na budovanie partnerstva medzi majiteľmi otvorených údajov a ich užívateľmi smerom k lepšiemu využívaniu už zverejnených údajov, ale aj k identifikácii doposiaľ nezverejnených údajov. Hodnotenie naplnenia aktivít bude prebiehať cez pravidelné merania a vyhodnocovania prostredníctvom Analýzy zverejňovania datasetov ústredných orgánov štátnej správy na portáli otvorených dát²⁴ a Správy o dopade otvorených údajov v SR na vybrané oblasti.

Ako záväzok prispeje k riešeniu problému? Pravidelné meranie dopadu otvorených údajov podporuje ich lepšie využívanie tým, že vysvetľuje prínos otvorených údajov pre spoločnosť nielen majiteľom údajov, ale aj potenciálnym užívateľom. Aktivity zamerané na využívanie a znovupoužívanie zverejnených údajov prinesú okrem konkrétnych výstupov aj priestor pre diskusiu medzi majiteľmi a užívateľmi na identifikáciu ďalších možných údajov, ktoré doposiaľ neboli zverejnené. Aktivity tiež zvýšia informovanosť potenciálnych užívateľov o otvorených údajoch a zlepšia ich schopnosť s nimi pracovať. Odbúra sa pretrvávajúca nedôvera medzi majiteľmi údajov a užívateľmi, keďže majitelia budú môcť v reálnom čase vidieť a prispieť k tvorbe riešení postavených na otvorených údajoch a zároveň sa výstupy z týchto aktivít premietnu do merania dopadu otvorených údajov.

Relevancia záväzku k princípom/hodnotám otvoreného vládnutia: Záväzok podporuje zverejňovanie ďalších údajov v otvorenom formáte, čím prispieva k zvyšovaniu transparentnosti.

²³ Participatívny proces k Metodike tvorbe hodnotenia dopadu otvorených dát na vybrané oblasti spoločnosti aj s finálnym dokumentom, dostupný na: <https://wiki.vicepremier.gov.sk/pages/viewpage.action?pageId=101829221>, 28. august 2023

²⁴ Pravidelná úloha B.10, uznesenia vlády SR č. 104/2017 Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2017 – 2019, s termínom plnenia každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok. Analýza sleduje kvantitatívne a kvalitatívne kritéria datasetov organizácií na Portáli otvorených dát data.gov.sk; porovnáva stav s predchádzajúcimi rokmi, formuluje odporúčania a prináša aj postavenie Slovenska v rôznych medzinárodných rebríčkoch hodnotenia otvorených dát. Aktuálna analýza je dostupná na: https://www.minv.sk/?ros_vsetky-spravy&sprava=na-pripomienkovanie-analyza-zverejnenych-datasetov-ustrednych-organov-statnej-spravy-za-rok-2023, 28. august 2023.

Aktivitami zvyšuje zapájanie všetkých relevantných aktérov. Zároveň, meraním a zverejneným reálneho dopadu otvorených údajov vytvára priestor na zúčtovateľnosť.

Ďalšie informácie Závazok dopĺňa Národnú koncepciu informatizácie verejnej správy (NKIVS)²⁵, ktorej cieľmi v téme otvorených údajov je zabezpečiť automatizovanie a proaktívne publikovanie údajov vo formáte otvorených údajov.

Míľniky záväzku s konkrétnymi úlohami

1. Organizovaním informačných podujatí a workshopov priebežne zvyšovať využívanie, opakované používanie otvorených údajov verejnej správy a budovanie partnerstva medzi relevantnými aktérmi, zodpovedné MIRRI SR v spolupráci s ÚSV ROS, termín plnenia: do 31. decembra 2024, do 31. decembra 2025, do 30. júna 2026
2. Participatívnym spôsobom každoročne vypracovať správu o dopade otvorených údajov v SR na vybrané oblasti a zverejniť ju na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, zodpovedné MIRRI SR, termín plnenia: termín do 30. júna 2024, 30. júna 2025, 30. júna 2026

Kontaktné informácie: Lukáš Jankovič, MIRRI SR (lukas.jankovic@mirri.gov.sk)

Ďalší relevantní partneri: ministerstvá a ostatné ÚOŠS, partneri z prostredia občianskej spoločnosti, akademického sektora

²⁵ Kapitola „Otvorené údaje“ - Národná koncepcia informatizácie verejnej správy, prijatá uznesením vlády SR č. 763/2021, dostupná na: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/12/Narodna-koncepcia-informatizacie-verejnej-spravy-2021.pdf>, 19. jún 2023.

2.7 MERANIE OTVORENOSTI VLÁDY PROSTREDNÍCTVOM INDEXU PARTICIPATÍVNEJ A OTVORENEJ VLÁDY

Trvanie záväzku: jún 2024 - jún 2026

Inštitúcia zodpovedná za plnenie záväzku: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Východisková situácia, alebo problém, ktorému sa záväzok venuje: Zámer merať úroveň a kvalitu štátnych inštitúcií v ponímaní otvoreného vládnutia v podmienkach SR vychádza z domácich, ale i medzinárodných podnetov.²⁶ V rámci širšej odbornej diskusie, panuje zhoda o absencii objektívneho, merateľného a motivačného nástroja, ktorý by umožnil pravidelne a komplexne vyhodnocovať kvalitu výkonu verejnej správy pri dosahovaní podmienok otvoreného vládnutia. Z medzinárodného prostredia je zrejmé, že o vytvorenie a aplikáciu takéhoto nástroja sa usilujú viaceré krajiny i medzinárodné inštitúcie, vrátane OECD.²⁷

Obsah záväzku: Index participatívnej a otvorenej vlády (Index) bude stabilným nástrojom pre monitoring a hodnotenie podmienok a stavu otvoreného vládnutia vlády SR. Štruktúra Indexu bude vychádzať z troch princípov: transparentnosť (predpoklady pre participáciu), participácia (podmienky a stav participácie) a zúčtovateľnosť (dopady participácie). Index bude doplnený o sken – pravidelne kvalitatívne hodnotenie participácie s využitím formátov ako sú pološtrukturované rozhovory, fókusové skupiny, analýza dokumentov, atď. Kvalitatívne skeny sa budú realizovať na vzorke ÚOŠS za skúmané obdobie.

Ako záväzok prispeje k riešeniu problému? Výsledky pravidelného hodnotenia budú slúžiť ÚSV ROS, ďalším inštitúciám ako základný referenčný rámec pre navrhovanie a realizáciu opatrení, ktoré zabezpečia zlepšenie stavu otvoreného vládnutia v prostredí štátnej správy na Slovensku a v rámci medzinárodných porovnaní. Širokej aj odbornej verejnosti pomôžu výsledky Indexu poskytnúť jasnejší obraz o rozvoji princípov otvoreného vládnutia v krajine.

Relevancia záväzku k princípom/hodnotám otvoreného vládnutia: Záväzok rozvíja princíp zúčtovateľnosti vlády voči svojim občanom. Vďaka pravidelnému publikovaniu rozvíja aj princíp transparentnosti vlády.

Ďalšie informácie: Index vďaka projektu technickej pomoci ÚSV ROS s OECD priamo nadväzuje na Index participatívnej, otvorenej vlády OECD. Vďaka tomu oba indexy komunikujú, čo odbúrava duplicitnú a časovo náročnú prácu pri zbieraní dát pre potreby monitoringu zo strany OECD.

Milník záväzku s konkrétnou úlohou

1. Participatívnym spôsobom vytvoriť, zverejniť Index participatívnej a otvorenej vlády na webovej stránke ÚSV ROS a predložiť ho na zasadnutie Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie, zodpovedné ÚSV ROS, termín plnenia: do 31. decembra 2025

Kontaktné informácie: Lucia Lacika, ÚSV ROS (lucia.lacika@minv.sk)

Ďalší relevantní partneri: ministerstvá

²⁶ pozri napr. OECD: Open Government Dashboard, dostupné na: <https://www.oecd.org/governance/open-government-dashboard/>, 17. jún 2023.

²⁷ Ibid., 17. jún 2023.

3. KOORDINÁCIA A POKRAČOVANIE

Za účelom zvýšenia úspešnosti implementácie akčného plánu je dôležité, aby koordinátor agendy Iniciatívy pre otvorené vládnutie – ÚSV ROS pokračoval v koordinácii fóra viacerých zainteresovaných partnerov²⁸, ktoré bude spoločne so svojimi členmi dohliadať na plnenie úloh akčného plánu v jednotlivých záväzkoch, ako aj v pravidelnom monitorovaní a vyhodnocovaní plnení úloh z akčného plánu. Po záverečnom vyhodnotení bude participatívnym spôsobom pripravený nový akčný plán na nasledujúce obdobie.

V súlade s aktuálne platnými podmienkami členstva krajiny v medzinárodnej Iniciatíve pre otvorené vládnutie definovanými v Štandardoch participácie a spoluprotvorby Iniciatívy pre otvorené vládnutie²⁹ je potrebné pripraviť nasledujúci akčný plán participatívnym spôsobom do júna 2026.

Koordinčné a administratívne úlohy spojené s implementáciou akčného plánu a participatívnou prípravou nasledujúceho akčného plánu:

1. Každoročne koordinovať činnosť platformy zainteresovaných partnerov na implementácii akčného plánu a na participatívnej príprave akčného plánu na nasledujúce obdobie, zodpovedný ÚSV ROS, termín plnenia: do 30. júna 2024, do 30. júna 2025, do 30. júna 2026
2. Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na nasledujúce obdobie, zodpovedný ÚSV ROS, termín plnenia: do 30. júna 2026

²⁸ Z angl. multistakeholder fóra podľa podmienok členstva v medzinárodnej Iniciatíve pre otvorené vládnutie

²⁹ Štandardy participácie a spoluprotvorby Iniciatívy pre otvorené vládnutie, z angl. OGP Participation and Co-creation Standards, dostupné na: <https://www.opengovpartnership.org/ogp-participation-co-creation-standards/>, 1. jún 2024.